

Asgari İşçilik Tespit Komisyonu Tarafından Verilen Oranın Sorulması ve Denetlenmesi Gerekir

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

16 Mart 2022

Sirküler No: 529

Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 08.06.2021 tarihli kararında (E.2020/6848-K.2021/7873) aşağıdaki şekilde hüküm tesis ettirilmiştir.

Davacı vekili; müvekkili şirketin Petrokimya ve Rafineri Müdürlüğü'nün ... / ... işyerindeki işletme ve ambar binalarının çatılarında bulunan eternitlerin sökülerek bu alanların asbest içermeyen çatı kaplama malzemeleri ile kaplanması işini üstlendiğini, bu işi devamlı işyeri işçileriyle yerine getirdiğini, işin tamamlanmasının ardından ihaleli işle ilgili teminatın iadesi için gerekli olan ilişiksizlik belgesinin düzenlenmesi amacıyla SGK Tekirdağ İl Müdürlüğü Çorlu Sosyal Güvenlik Merkezi'nce inceleme başlatıldığını, bu inceleme neticesinde 14.02.2011 tarih ve 307.630/AİR/02 sayılı asgari işçilik inceleme raporu düzenlenerek eksik işçilik bildiriminde bulunulduğunun tespit edildiğini, uzlaşma aşamasının sonuçsuz kaldığını, söz konusu rapora itiraz edildiğini, işçilik oranının % 6,09 olması gerektiğini, faturaların dikkate alınmadığını belirterek Kurum işleminin iptalini talep etmiştir.

Davalı SGK Başkanlığı vekili, davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Yasanın 59. Maddesine göre, sigorta müfettişlerince görevleri sırasında saptanan Kurum alacağını doğuran olay ve bu olaya ilişkin işlemler yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Bu maddenin uygulamasında teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine sahip olanlar tarafından düzenlenen tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar muteberdir. Genel ilke bu olmakla birlikte, yasal karinenin aksi kanıtlanabileceği gibi, Kurumun prim alacağının esasını teşkil eden müfettiş raporuna yönelik itirazlarda, müfettiş raporundaki saptamaların gerçeğe uygun olup olmadığının mahkemece araştırılması, uyuşmazlıkların sağlıklı çözümü için kayıt ve defterler üzerinde inceleme yapılması, faturaların doğruluğunun ve niteliğinin belirlenmesi, incelemeye konu işin (sektörün) özelliklerine göre asgari işçilik oranı ve işçilik miktarının tespiti gerekir. Bu hususların incelenmesi ise özel ve teknik bilgiyi gerektirdiğinden; Hukuk Muhakemeleri Yasasının 266. maddesine göre asgari işçiliği teknik usullerle saptamasını bilen bir hukukçu, serbest

muhasebeci/mali müşavir bilirkişi (veya yeminli mali müşavir) ve asgari işçilik incelemesine konu iş (sektör) konusunda bilgi sahibi bir bilirkişi olmak üzere üç kişilik bilirkişi kurulundan açıklayıcı ve denetime elverişli rapor alınmalıdır.

Dava konusuna ilişkin olarak öncelikle belirtilmelidir ki; çeşitli tarihlerde Kurumca çıkarılan genelge ve genel tebliğlere ekli listelerde asgari işçilik oranları belirlendiğinden, işin yapıldığı dönemde yürürlükteki asgari işçilik oranlarının dikkate alınması gerekir. Kurumun düzenleyici nitelikteki bu işlemine karşı idari yargı yoluna başvurarak iptal kararı alınmadıkça bir başka işçilik oranına dayanılarak hesaplama yapılamayacağı gibi, listede açıklanan işi bölümlere ayırıp her biri için ayrı işçilik oranları alınması da mümkün değildir. Ancak ihaleli işlerde bölümler halinde keşif özetine bağlanmış farklı ihale konuları varsa her biri için listede belirlenen asgari işçilik oranının esas alınması gerektiği kabul edilmelidir.

Öte yandan, Kuruma, yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının araştırılmasında dikkate alınacak asgari işçilik oranlarının saptanması amacıyla oluşturulan Asgari İşçilik Tespit Komisyonu tarafından belirlenmiş olan asgari işçilik değerleri, malzeme, işçilik, kar ve işin yürütülmesinde etken diğer unsurların, konuya ilişkin düzenlemeler ışığındaki hesaplama dayalı olarak belirli orandaki ifadesi olup; Kurum tarafından uygulanan işçilik oranının ihale konusu işin sıralanan unsurları yönünden uygunluk göstermediğinin ileri sürülmesi olanağı da bulunduğu, böylesi durumlarda, ihaleye ilişkin tüm belgeler getirtilerek, istihkakı oluşturan kalemler, kar payı, ihale indirimi, işin yapımında kullanılan teknoloji, genel ve yöresel rayiçler ile özellikle yapılan işin, asgari işçilik tespitine dayanak alınan verilerden uzaklaşan yönlerini ortaya koymak ve işin yapımında ileri teknoloji kullanılması nedeniyle o iş için Kurumca belirlenen asgari işçilik oranından daha düşük işçilik oranı gerçekleştiği yönündeki iddianın ispatı işverene aittir. Kuşkusuz bu iddia soyut tanık beyanlarına dayandırılmayacağından, işverenin bu iddiasını somut nitelikte delillerle ortaya koyması gerekir. Özellikle, işin niteliği dikkate alınarak yüksek teknoloji ürünü makine ve araçların işverenin o işe dair makine parkında bulunup bulunmadığı, ya da işyeri dışından temine ilişkin belgeler mahkemeye ibraz edilmeli, bu araçların fiilen kullanılıp kullanılmadığı incelenmelidir. Sunulan belge ve kanıtların, uygulanan işçilik oranı yönünden değerlendirilip, gerçeğe uygun olup olmadığı konusunda yapılacak inceleme ise, gerek duyulduğunda ihale konusu iş kolunda teknik bilgi sahibi bilirkişilerin katılımıyla işyerinde keşif yapılmak suretiyle gerçekleştirilmeli; işçilik oranları konusunda farklı sonuca varılması halinde, gerekçelerinin ayrıntılı olarak ortaya konulup denetlenmesi gereği üzerinde durulmalıdır.

Eldeki davada ise; Mahkemece, öncelikle, yukarıda açıklandığı şekilde 5510 sayılı Yasanın 85. Maddesinde yer alan prosedürün varlığı irdelenmeli ve bu kapsamda hak düşürücü süreye riayet edilip edilmediği üzerinde durulmalı, sonrasında, davacı şirketin, asgari işçilik oranına itirazı nedeniyle Kurumca Asgari İşçilik Tespit komisyonundan alınan %15 oranının hangi kriterler esas alınarak belirlendiğinin sorulması ve denetlenmesi gerekir. Sonrasında ise şayet oran genelgelere

göre uygun belirlenmiş ise, bu kez davacı şirketin itirazı nedeniyle %25 oranında indirim yapılmaksızın, hesap yapabilecek nitelikte aralarında yeminli mali müşavirinde bulunduğu bilirkişi heyetinden 5510 sayılı Yasanın 85'inci maddesine uygun şekilde, denetime elverişli bir rapor aldırılarak, davacı şirketin Kuruma fark işçilikten kaynaklanan prim borcunun olup olmadığını yapılacak bir hesap ile tespit edilmeli, bu tespitte ise, devamlı mahiyetteki işyerlerinde, inceleme dönemi içerisinde toplam elde edilen gelir yerine ihale bedeli ile sınırlı inceleme yapılmasının işin mahiyetine uygun düşmeyeceği, zira ihale süreci içerisinde davacı şirketin işyerinde yapılan işin niteliği ile aynı mahiyetteki iş nedeniyle inceleme yapıldığı ve devamlı surette çalışmaya devam ettiği anlaşılan işyerinde yapılan işlere ek olarak ayrıca ihaleli bir iş alındığı hususu dikkate alınmalıdır. Aldırılacak bilirkişi raporunda şayet farklı tutarlar belirlenirse, Kurumca belirlenen tutardan hangi yönleri ile ayrıldığı ve aradaki farkın kaynağının gösterilmesi gerekmektedir. Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın, eksik araştırma ve hatalı değerlendirme sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

Bu kararda; asgari işçilik oranının Asgari İşçilik Tespit Komisyonu tarafından hangi kriterler esas alınarak belirlendiğinin sorulması ve denetlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

PROZON'DAN

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/asgari-iscilik-tespit-komisyonu-tarafindan-verilen-oranin-sorulmasi-ve-denetlenmesi-gerekir/> adresindeki sirk lerden 21.09.2026 05:53 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji   z mleri A.ř. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net